

V Praze 20. ledna 2020
Čj.: 1144/19

Stanovisko

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony související s těmito zákony a zákonem o evidenci skutečných majitelů

I. Úvod

Jedná se o rozsáhlou implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. 5. 2018, kterou se mění AML zákon a související zákony. Jedná se celkem o 19 novel zákonů:

- 1) zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- 2) zákona o hazardních hrách,
- 3) živnostenského zákona,
- 4) zákona o soudních poplatcích,
- 5) notářského řádu,
- 6) zákona o daňovém poradenství,
- 7) zákona o advokacii,
- 8) insolvenčního zákona,
- 9) zákona o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství,
- 10) zákona o auditorech
- 11) daňového řádu,
- 12) zákona o oběhu bankovek a mincí,
- 13) zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní,
- 14) zákona o směnářské činnosti,
- 15) zákona o zvláštních řízeních soudních,
- 16) zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů,
- 17) zákona o zadávání veřejných zakázek,
- 18) zákona o centrální evidenci účtů,
- 19) návrh zákona o realitním zprostředkování.

II. Přípomínky a návrhy změn:

Samotná závěrečná zpráva RIA má, dle autora zprávy, charakter studie, která na 74 stranách zachycuje popis existujících 11 dílčích problémů, jejich příčin a možné varianty řešení. U jednotlivých problematik jsou zpracovány možné varianty a poté je provedeno vyhodnocení variant s tím, že přezkum účinnosti regulace by měl být předmětem národního hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, jež je koordinováno Finančním analytickým úřadem a na jehož zpracování se podílejí i další orgány veřejné moci a povinné osoby.

Předkladatel ve své argumentaci deklaruje úsilí o vyvážení ochrany společnosti a konkurenceschopnosti podnikatelů.

K jednotlivým okruhům legislativní změny:

1. **Problematika první identifikace klienta** se jeví jako zásadní a rozšiřuje se okruh povinných osob, které budou moci této metody využít a je snaha o eliminaci rizika jejího zneužití. Jsou vyhodnoceny čtyři varianty a je vybrán „liberální přístup“ po zvážení míry bezpečnosti, míry využitelnosti povinnými osobami a uživatelského zážitku.
2. **Zavedení nových způsobů identifikace** ze čtyř uvažovaných variant byla vybrána varianta 2, která představuje např. občanský průkaz s elektronickým čipem.
3. **Změna definice virtuální měny** - zde je pouze hodnoceno zachování dosavadního stavu nebo doporučené rozšíření definice virtuální měny tak, aby zahrnovala i elektronické jednotky, u nichž nelze dovést platební funkci, ale které plní funkci investiční.
4. **Zahrnutí osob, které spravují majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu, mezi povinné osoby** - zde je pouze varianta spočívající v zahrnutí osob, které spravují majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu, mezi povinné osoby.
5. **Zahrnutí osob, které pouze vykupují dluhy nebo pohledávky, mezi povinné osoby** - zde je opět jen rozhodnuto o rozšíření okruhu povinných osob o osoby, které pouze nakupují pohledávky a následně si je nechávají splácet, mezi povinné osoby.
6. **Revize úpravy zjednodušené identifikace a kontroly klienta** - zde ze dvou variant, kromě ponechání stávajícího stavu, byla vybrána varianta, která ponechává na povinných osobách výklad dané normy a nabízí maximální pružnost v nízkorizikových situacích.
7. **Zákaz přebírání identifikace, jež byla provedena nedostatečně spolehlivými metodami** - zde ze dvou variant, kromě ponechání stávajícího stavu, byla vybrána varianta, která umožňuje přebírání pouze identifikace provedené za fyzické přítomnosti identifikovaného nebo identifikace provedené prostřednictvím prostředku elektronické identifikace s vysokou úrovní záruky vydávaného a používaného v rámci kvalifikovaného systému.
8. **Zajištění registrace povinných osob podle §2 odst. 1 písm. h) a § 2 odst. 1 písm. l) AML zákona** - zde byly navrženy nové tři varianty řešení včetně problematiky kompetencí mezi orgány veřejné správy a byla doporučena varianta dát toto do působnosti živnostenského zákona a zavést diferenciaci živnosti volné, takže se poskytovatelé služeb spojených s virtuálními měnami a poskytovatelé služeb pro obchodní společnosti budou muset samostatně registrovat v rámci nového samostatného oboru činnosti.
9. **Zajištění vhodnosti a způsobilosti, respektive bezúhonnosti osob v řídicí funkci a skutečného majitele povinných osob podle § 2 odst 1 písm. h), § 2 odst. 1 písm. l) AML zákona a osob oprávněných k výkonu činnosti účetních poradců, vedení účetnictví nebo**

vedení daňové evidence - zde byly uvažovány tři nové varianty a byla po analýze doporučena varianta „překážky provozování živnosti“.

10. **Zajištění sankčního režimu členů profesních komor - zde dochází k důležitému zásahu do dosavadního režimu kárného trestání v rámci profesních komor.** Proto bylo uvažováno 6 variant možného řešení zpřísnění sankcí za spáchání deliktu dle AML. Byla vybrána varianta, kdy dochází ke zpřísnění sankcí za spáchání kárného deliktu, úpravou kárného řízení a primárního výkonu dohledu profesními komorami podle sektorových předpisů. Je zachována profesní mlčenlivost a nenarušuje se zbytečně autonomie profesních komor, zároveň je však zavedena pojistka před nečinností profesních komor, kdy Finanční analytický úřad může po 60 dnech provést kontrolu a může sám vést také navazující přestupkové řízení.
11. **Změny obsažené v zákoně o hazardních hrách** - zde v rozsáhlém popisu problematiky je ze tří nových variant řešení vybrána varianta, která ruší dosavadní §59 v zákoně o hazardních hrách. Na nový stav upozornil předkladatel při projednávání zprávy z hodnocení dopadů regulace (zprávy RIA) dne 10. 1. 2020. Pozměňovací návrh k zákonu, kterým se mění některé zákony v oblasti daní v souvislosti se zvyšováním příjmů veřejných rozpočtů (sněmovní tisk č. 509 – poslanec Tomáš Martínek), zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 364/2019 Sb., účinný je od 1. 1. 2020. Odůvodnění je uvedeno u pozměňovacího návrhu.

Zákon zavádí nové povinnosti. Obecně lze konstatovat, že zpráva RIA postrádá v jednotlivých problematikách statistické údaje a čísla, na základě nichž by bylo možné si udělat konkrétnější představu o rozsahu problému a jeho dopadu na celou společnost (některé údaje lze ovšem nalézt v Důvodové zprávě).

PK RIA doporučuje uvést např. údaje o oznámení i podezřelých transakcích. Data a údaje obecně nemusí být postavena na úplném přehledu, k ilustraci situace a problému lze využít dílčí šetření či expertní odhady s uvedením komentáře o kvalitě a spolehlivosti dat.

III. Shrnutí připomínek

PK RIA uplatňuje doporučení, aby předkladatel doplnil konkrétní údaje o rozsahu jednotlivých problémů a dopadu jejich řešení.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **na základě posouzení zprávy z hodnocení dopadů regulace doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony související s těmito zákony a zákonem o evidenci skutečných majitelů doporučen vládě ke schválení** za předpokladu zohlednění výše uvedených **doporučujících připomínek.**

Vypracoval:
Ing. Jiří Nekovář, Ph.D.

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v. r.
předsedkyně komise